

Uwagi na temat poradnika dla nauczycieli pt. *Kaszuby przez wieki* (cz. 6)

6. Temat: Muzea na Kaszubach.

Zdaję sobie sprawę, że w tego rodzaju opracowaniu nie można, choćby tylko wymienić, wszystkich muzeów. **Szkoda jednak, że** – ani we *Wprowadzeniu*, ani w *Celach lekcji* i *Przebiegu lekcji* – **nie znalazła się nawet wzmianka (nie podano też stron internetowych) o Zamku Książąt Pomorskich w Darłowie, Zamku Książąt Pomorskich w Szczecinie i Muzeum Narodowym w Szczecinie.**

7. Temat: Kaszuby w okresie przedchrześcijańskim.

We *Wprowadzeniu* Autorzy napisali: *W dziejach Polski pomorskie ludy pojawiły się po raz pierwszy na początku lat 60. X wieku – dzięki wsparciu Czechów dowodzeni przez księcia Mieszka Polanie opanowali wówczas tereny u ujścia Odry znajdujące się dotąd we władaniu Wolinian, którzy byli związani raczej z Wioletami niż z Pomorzanami. A następnie zdanie brzmi następująco: Pierwszymi historycznymi wzmiankami dotyczącymi Pomorza są relacje z wizyty biskupa Wojciecha w Gdańsku w 997 roku. Wnioskuje, na podstawie treści tego ostatniego zdania, że to, co Autorzy wcześniej napisali, sami chyba zaliczają do kategorii mającej więcej wspólnego np. baśnią niż z prawdą historyczną. Choć powszechnie w nauce polskiej przyjmuje się, że Pomorze zostało włączone do kształtującego się państwa polskiego w czasie panowania Mieszka I, to nie jest tak oczywiste, kiedy się to stało. **Jednak niezależnie od tego czasu (czy za Mieszka, czy też może dopiero za Bolesława Chrobrego), to wątpliwy jest – na początku lat 60. – sojusz Mieszka z Czechami przeciwko Wolinianom. Faktycznie do tego sojuszu doszło, ale dopiero w drugiej połowie lat 60. X w (konkretnie w 967 r.).** Ale czy udało się Mieszkowi opanować wówczas ujście Odry? Także w tej kwestii zdania historyków są różne. Trudno także orzec kim byli Wolinianie? Przykładowo, prof. Lech Leciejewicz, autor hasła *Wolinianie* w *Słowniku Starożytności Słowiańskich*, zalicza ich do plemion pomorskich.*

Nie wiem – mając na uwadze nazwę przedmiotu szkolnego i tytuł *Poradnika* – dlaczego Autorzy fragment swego wykładu zatytułowali *Pomorze w historii piastowskiego kraju*. Zaczynają go od znanych nam już słów *W dziejach Polski...* Jeśli już chcieli ująć dzieje Pomorza w szerszym kontekście, to należałoby uwzględnić również wątek

niemiecki. A ten w tym miejscu został całkowicie przemilczany. Otóż, jak podaje biskup Thietmar, Mieszko I płacił cesarzowi rzymskiemu (był nim król niemiecki) trybut *aż po rzekę Wartę*. Wielce to dyskutowana sprawa i zarazem bardzo różnie interpretowana, zarówno w zakresie charakteru podległości władców polskich wobec cesarzy, jak granic obszaru, z którego mieli oni płacić trybut. Niektórzy uczeni, szukają genezy tego trybutu (odnosząc go do Pomorza) jeszcze w czasach Karola Wielkiego (VIII/IX w.). Specjalnie uprawnienia cesarzy rzymskich (tj. władców Rzeszy Niemieckiej), do Pomorza zostały zaakceptowane również przez Bolesława Krzywoustego, który podczas zjazdu w Merseburgu (1135 r.) złożył hołd lenny cesarzowi Lotarowi III. **Z tego krótkiego opisu relacji polsko-pomorsko-niemieckich w zakresie formalno-prawnym wynika, że zwierzchnia władza nad Pomorzem – nawet wtedy, gdy było ono pod polskim panowaniem – należała do cesarza.**

Karta pracy: Kaszuby w okresie przedchrześcijańskim.

Zadanie 3

W zadaniu tym zawarta jest ta sama mapka (i tak samo zatytułowana), co w lekcji V, a pierwsze z pytań (*Nad jaką rzeką prawdopodobnie znajdowały się pierwotne siedziby Kaszubów*) przypomina to już analizowane w zadaniu 4 (*Jak nazywa się rzeka, nad którą prawdopodobnie mieszkali Kaszubi w X wieku?*) wspomnianej lekcji V. **Odsyłam więc Czytelników do uwag zawartych w cz. 5 niniejszego omówienia.**